ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11 — 1; Administracja od 9 — 3.

Poznań, dnia 1 stycznia 1935

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 20.— zł, półrocznie 10.— zł, kwartalnie 6.50 zł. Numer pojedyńczy 1.— zł.

NR. 1 Wydawca: **Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu** **ROK 14**

W sprawie postanowień nowego polskiego kodeksu handlowego, dotyczących firm.

Zainteresowanym sferom gospodarczym zwraca się uwagę na poniższe główne postanowienia kodeksu handlowego, przepisów wprowadzających kodeks handlowy oraz rozporządzeń wykonawczych do kodeksu handlowego, mających istotne znaczenie dla sfer gospodarczych.

Kto jest zobowiązany wpisać się do rejestru handlowego?

Kupiec, który prowadzi przedsiębiorstwo zarobkowe w większym rozmiarze, jest kupcem rejestrowym i obowiązany jest wpisać się do rejestru handlowego.

Za przedsiębiorstwa zarobkowe prowadzone w większym rozmiarze uważa się te, które wykupują świadectwa przemysłowe I kategorji handlowej oraz te II kategorji handlowej, których obrót ustalony ostatniem prawomocnem orzeczeniem władzy skarbowej, przewyższa kwotę 100.000 zł w stosunku rocznym, dalej te przedsiębiorstwa, które wykupują świadectwa przemysłowe od I—V kat. przemysłowej oraz VI—VIII kat. przemysłowej, jeżeli kupcy je prowadzący, posiadają zakłady sprzedaży artykułów własnej produkcji prowadzone na podstawie świadectw przemysłowych kat. I. i II. przedsiębiorstw handlowych lub kart rejestracyjnych.

Jak winna brzmieć firma kupca.

Firma kupca jednoosobowego składa się z jednego nazwiska i przynajmniej pierwszej litery imienia.

W razie zmiany nazwiska, które stanowi część składową firmy, można przedsiębiorstwo prowadzić nadal pod dotychczasową firmą, należy jednak w dodatku do firmy wskazać nowe nazwisko.

Firmy zarejestrowane w chwili wejścia w życie kodeksu handlowego, a nie odpowiadające przepisom kodeksu handlowego, mogą być używane nadal w dotychczasowem brzmieniu, powinny jednak być uzupełnione do dnia 31. XII. 1934 r. dodatkiem, oznaczającym obecnego właściciela zgodnie z przepisami o firmie.

Jak może postąpić kupiec, wpisany już do rejestru handlowego, o ile nie prowadzi przedsiębiorstwa zarobkowego w większym rozmiarze.

Osoby, które w chwili wejścia w życie kodeksu handlowego tj. z dniem 1. IV. 1934 r. były zarejestrowane jako kupcy, są kupcami rejestrowymi, chociażby nie odpowiadały warunkom kodeksu handlowego.

Osoby te mogą jednak uzyskać wykreślenie firmy, skutkiem czego przestają być kupcami rejestrowymi.

Obowiązkowe wpisy, których dotychczas przepisy nie wymagały, powinny być zgłoszone, celem wpisania do rejestru, do dnia 31. XII. 1934 roku.

Co winien zrobić kupiec prowadzący przedsiębiorstwo zarobkowe w większym rozmiarze, a nie wpisany do rejestru handlowego.

Osoby, które w chwili wejścia w życie kodeksu handlowego nie były kupcami rejestrowymi, a są nimi na podstawie kodeksu handlowego, mają obowiązek wpisać się do rejestru handlowego w ciągu sześciu miesięcy od daty wejścia w życie kodeksu tj. do dnia 31. XII. 1934 r.

Jakie obowiązki ciążą na kupcu rejestrowym.

Kupiec rejestrowy jest zobowiązany w ciągu trzech miesięcy po upływie roku obrotowego przedstawić sądowi rejestrowemu inwentarz i bilans, sporządzone na koniec roku obrotowego.

Osoby prawne powinny przedstawić sądowi rejestrowemu wymienione dokumenty w ciągu dwóch tygodni po zatwierdzeniu rocznego bilansu przez organ do tego powołany.

Inwentarz i bilans, przedstawione sądowi rejestrowemu, powinny być podpisane przez kupca, jak również przez księgowego, jeżeli on je sporządził.

Do przedstawionego inwentarza i bilansu kupiec dołączy odpis bilansu, poświadczony w ten sam sposób przez kupca i księgowego i złoży go w sądzie rejestrowym.

Obowiązek przedstawienia inwentarzy i bilansów sądowi rejestrowemu, dotyczy inwentarzy i bilansów, sporządzonych na dzień 31 grudnia 1934 r. i późniejszych.

Jakie przepisy niemieckiego kodeksu handlowego zostały uchylone.

Z dniem 1. VI 1934 r. zostały uchylone obowiązujące dotychczas przepisy kodeksu handlowego niemieckiego i ustawy wprowadzającej, za wyjątkiem przepisów, odnoszących się do prawa morskiego, przepisów art. 9 ustawy wprowadzającej i przepisów o maklerach, o ile dotyczą maklerów żeglugi morskiej.

Kredyty Banku Gospodarstwa Krajowego na akcję budowlaną w r. 1935.

Poniżej podajemy najważniejsze zasady i wytyczne, jakie w akcji kredytowania budownictwa mieszkaniowego w r. 1935 prowadzonej przez Bank Gospodarstwa Krajowego — będą miały zastosowanie.

Ogólna suma kredytów na akcję kredytowo-budowlaną w 1935 roku wynosi 47 miljonów złotych, z czego przypada na akcję terenową 4 miljony zł, na budownictwo robotnicze, finansowane za pośrednictwem T-wa Osiedli Robotniczych — 7 milj. zł, oraz na bezpośrednią akcję B. G. K. — 36 milj. złotych. Z tej sumy 36 milj. zł przypada: na budowę dużych domów blokowych 15.875.000 zł, na budownictwo drobne 18.625.000 zł, oraz na remonty 1.500.000 zł. Przy podziale kontyngentów uwzględniono 214 miast, z których 53 uzyskały kontyngenty zarówno na budownictwo blokowe, jak i drobne. Większe miasta Polski otrzymały następujące kontyngenty kredytowe: (w tys. zł): Białystok 420, Bydgoszcz 500, Częstochowa 450, Gdynia 3.500, Grudziądz 200, Kielce 350, Kraków 1.300, Lublin 520, Lwów 1.550, Łódź 1.465, Poznań 1.420, Radom 380, Równe 300, Sosnowiec 400, Stanisławów 375, Toruń 490, Warszawa 8.800, Wilno 285.

W granicach przydzielonych kontyngentów komitety rozbudowy mogą już uchwalać wnioski pożyczkowe i przesyłać je do B. G. K. Przy uchwalaniu wniosków przez ko-

mitety rozbudowy, obowiązywać będą w 1935 roku następujące zasady:

1. Pożyczki udzielane będą zarówno na budowę domów murowanych, jak i drewnianych — bez żadnych ograniczeń.

2. Pierwszeństwo w uzyskaniu kredytów będzie przyznawane tym budującym, którzy w stosunku do całkowitych kosztów budowy będą potrzebowali najmniejszego kredytu.

3. Maksymalna wysokość kredytu na jeden budynek może wynosić: a) dla budownictwa blokowego o kubaturze minimum 1.500 m³ — do wysokości 30% kosztów budowy a w Warszawie, Gdyni, Poznaniu, Lwowie, Krakowie i Łodzi — do 40%, w zależności od wyposażenia budynku i budowania go w śródmieściu; b) dla drobnego budownictwa zbiorowego, t. zn. przy jednoczesnej zabudowie całego osiedla conajmniej 10 domkami według określonego typu — 6.000 złotych, w Warszawie zaś, Gdyni, Poznaniu, Lwowie, Krakowie i Łodzi — 7.000 zł na budynek jednomieszkaniowy; c) dla drobnego budownictwa indywidualnego — na budynek jednomieszkaniowy 4.000 zł, w Warszawie zaś, Gdyni, Poznaniu, Lwowie, Krakowie i Łodzi 5.000 zł — z tem, że kwota kredytu przy budownictwie drobnem musi się mieścić najwyżej w granicach 50% kosztów budowy. Wysokość kredytów na remonty domów większych o małych mieszkaniach wynosić może do 75% kosztów remontu. Powyższe normy maksymalne dla drobnego budownictwa mogą być podwyższone o 50% na każde następne mieszkanie w budynku z tem, że kwota kredytu nie przekroczy 50% kosztów budowy. O ile np. budynek zawierać będzie dwa samodzielne mieszkania, maksymalny kredyt przy drobnem budownictwie indywidualnem wynosić będzie 6.000 zł wzgl. — w wyżej wyliczonych kilku miastach — 7.500 na budynek

4. Pożyczki będą udzielane wyłącznie za zabezpieczeniem hipotecznem na pierwszem miejscu.

5. Pożyczki budowlane podlegać będą amortyzacji w okresie do lat 25, a przy większych pożyczkach na domy blokowe — na okres nawet do 47 lat. Oprocentowanie pożyczek z kontyngentu 1935 r. zostanie podwyższone, prawdopodobnie jednak nie przekroczy ono 5% rocznie.

6. Do podania tego dołączyć należy: zatwierdzony plan budowy, kosztorys oraz świadectwo hipoteczne, stwierdzające, że nieruchomość, na której ma być zabezpieczona pożyczka Banku, stanowi własność budującego.

Zwrócić należy uwagę na konieczność budowania racjonalnych pod względem konstrukcji i wartości architektonicznej domków, gdyż dotychczasowe budownictwo małych domków pozostawia w tym zakresie wiele do życzenia. Zamierzający budować winni się zainteresować wzorowemi typami drobnego budownictwa, wyróżnionemi na konkursach B. G. K. w 1933 r. Typy te nie wymagają zatwierdzenia przez władze budowlane, których czynności ograniczają się jedynie do wydawania zezwoleń na budowę i zatwierdzenie planu sytuacyjnego budynku. Wzorowe typy te zostały ujęte w formie katalogu, będącego w sprzedaży księgarskiej. Pozatem są do nabycia plany robocze wszystkich typów wraz ze ślepemi kosztorysami.

W sprawie rewizji zasad rolniczej polityki interwencyjnej.

Na terenie zarówno Izby Warszawskiej, jak i Związku Izb zostały z nieistotnemi zmianami uzgodnione tezy, dotyczące rewizji państwowej polityki zbożowej, które idą w kierunku stopniowej likwidacji premij na wywóz zbóż w ciągu lat kilku, z wyjątkiem dla wywozu jęczmienia i z przesunięciem części pomocy na owoce strączkowe oraz ewtl. inne artykuły produkcji roślinnej, w kierunku rozbudowy i ułatwienia kredytu rejestrowego, w kierunku reorganizacji P. Z. P. Z. oraz płynności akcji interwencyjnej. Tezy te były przedmiotem bardzo wyczerpującej i gruntownej dyskusji na posiedzeniu specjalnej Komisji Izby Warszawskiej.

Przy tej sposobności był rozpatrywany jeszcze szereg innych kwestyj, dotyczących polityki rolniczej, jak np. kwestja rozbudowy sieci magazynów zbożowych.

Uroczysty Zjazd Związku Izb Przemysłowo - Handlowych uchwalił i przedstawił Ministrowi Przemysłu i Handlu następującą rezolucję:

„Zjazd Związku Izb stwierdza, iż doświadczenia ostatnich trzech lat upoważniają do poddania stosowanych dotychczas metod rolniczej polityki interwencyjnej, zasadniczej rewizji.

„Zjazd wskazuje, iż przeprowadzenie uporządkowania sytuacji finansowej rolnictwa w myśl rozporządzeń „oddłużeniowych" z 24 października 1934 r., umożliwia dokonanie tej rewizji już od nowego roku gospodarczego 1935/36.

„Zjazd zwraca się do Pana Ministra Przemysłu i Handlu z przedłożeniem konieczności zwiększenia wpływu samorządu przemysłowo - handlowego, jako reprezentacji kół, bezpośrednio zainteresowanych w ujęciu zasad tej polityki, na opracowanie jej wytycznych na najbliższy rok gospodarczy, zapowiadając jednocześnie dokładne opracowanie i sprecyzowanie wniosków w tej sprawie przez wszystkie Izby Przemysłowo - Handlowe".

Zmniejszenie kapitałów spółek akcyjnych netto o blisko 20 miljonów złotych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, założono w 3 kwartałach r. b. ogółem 13 nowych spółek akcyjnych o łącznym kapitale 6,6 milj. zł. Równocześnie powiększono kapitał zakładowy w 15 istniejących już spółkach akcyjnych łącznie o 13,5 milj. zł. Zmniejszenie kapitałów w 3 kwartałach rb. nastąpiło w 13 spółkach okrągło o 33 miljonów złotych.

Spadek cen hurtowych.

Spadek cen hurtowych w Polsce od października 1933 do października 1934 roku wynosił 6%, a więc prawie to samo, co w analogicznym okresie 1932/33. W tem ceny hurtowe artykułów przemysłowych spadły o 4,5%, a ceny artykułów rolnych o przeszło 9%, wskutek ogromngeo spadku cen artykułów hodowlanych, podczas gdy ceny artykułów roślinnych wykazały nawet kilkoprocentową zwyżkę. W powyższem zestawieniu nie jest uwzględniona ostatnia zniżka cen węgla.

Decentralizacja administracji.

Decentralizacja kompetencji wyższych władz administracyjnych przez przekazanie jej w bardzo wielu nowych wypadkach władzom niższym — co ma na celu oszczędność czasu i pieniędzy, oraz uproszczenie administracji — jest przygotowana i była przedmiotem wstępnych narad w Radzie Ministrów.

Skarbowość.

W sprawie kwesjonowania prawidłowości prowadzenia ksiąg handlowych przez władze skarbowe.

W sprawie kwestjonowania prawidłowości prowadzenia ksiąg handlowych przez władze skarbowe, sfery gospodarcze dążą obecnie do tego, by Ministerstwo Skarbu wydało okólnik do podwładnych urzędów skarbowych, zalecający niekwestjonowanie prawidłowości ksiąg handlowych w razie skonstatowania nieistotnych braków, przyczem miałyby być przykładowo wymienione rozmaite takie nieistotne usterki, gdyż oczywiście nie jest możliwem podanie taksatywnego ich spisu. Akcję tę sfery gospodarcze podjęły niezależnie od faktu, że według nowej ordyn. podatkowej sytuacja przedsiębiorstw, prowadzących księgi handlowe pod powyższym względem wydaje się być znacznie lepsza, gdyż w postępowaniu dopuszcza dowód z biegłych znawców z pomiędzy zaprzysiężonych przez Izby Przemysłowo - Handlowe na dowód prawidłowości prowadzenia ksiąg handlowych. W tej chwili jednak nie może być jeszcze wiadome, jak to ostatnie teoretyczne zabezpieczenie płatników przed szykanami będzie grało w praktyce — i dlatego uznano za konieczne wdrożyć akcję, o której mowa na wstępie. Nie można jeszcze w tej chwili powiedzieć czy akcja ta odniesie sukces.

W sprawie ukonstytuowania się nowych podatkowych komisyj odwoławczych.

W związku ze zbliżającym się terminem ukonstytuowania się komisyj odwoławczych w trybie ordynacji podatkowej, Związek Izb Przemysłowo - Handlowych zwrócił się z memorjałem do Ministerstwa Skarbu, wskazując na konieczność, aby komisje w krótkim czasie po ich ukonstytuowaniu wyłoniły ze swego składu sekcje stałe. Natomiast jest niewskazane, aby, zamiast sekcyj stałych, tworzono w komisjach coraz to nowe sekcje. Uniemożliwiłoby to bowiem pożądaną stałość i ciągłość orzecznictwa, które niewątpliwie stanowić winno jedną z kardynalnych cech instancyj odwoławczych.

Związek Izb daje wyraz przeświadczeniu, iż zarówno w interesie Skarbu, jak i w interesie właściwego stosowania przepisów ordynacji wskazane jest tworzenie sekcyj w taki sposób, aby grupowały one przedstawicieli ważniejszych grup płatników danego okręgu tj. przemysłu i handlu razem, rolnictwa, rzemiosła i wolnych zawodów. Natomiast niecelowem wydaje się tworzenie odrębnych sekcyj dla poszczególnych podatków (dochodowego, przemysłowego i od placów niezabudowanych).

Niestosowanie zasady koncentracji prowadzić musiałoby bowiem do rozbieżności w decyzjach komisji odwoławczej, gdyby odwołanie tego samego płatnika, dotyczące np. podatku przemysłowego, rozpatrywano w innej sekcji, aniżeli odwołanie w przedmiocie wymiaru podatku dochodowego. O ile chodzi w szczególności o sprawę odwołań, wnoszonych przez przedsiębiorstwa przemysłowe z jednej, a handlowe z drugiej strony, Związek Izb daje wyraz opinji, iż wskazane jest stosowanie zasady sekcyj mieszanych, tj. przemysłowo-handlowych, zamiast odrębnych dla każdej z wymienionych grup z osobna. Ułatwiając wzajemną kontrolę, tego rodzaju mieszana struktura byłaby niewątpliwie rękojmią należytego objektywizmu instancji odwoławczej.

W sprawie uwag do rozporządzenia wykonawczego do ustawy o podatku dochodowym.

W związku z ogłoszeniem tekstu rozporządzenia wykonawczego do ustawy o podatku dochodowym w nowej redakcji (Dz. Ust. Nr. 85, poz. 769 z 28 września 1934 r.) Izby Przemysłowo - Handlowe zwróciły się do organizacyj gospodarczych z prośbą o zakomunikowanie jej ewent. uwag i zastrzeżeń, jakie ich zdaniem nasuwają się przy stosowaniu w praktyce wspominanego rozporządzenia wykonawczego. **Takie uwagi i zastrzeżenia prosimy przesyłać także na ręce Związku Fabrykantów.**

Nowy formularz dla podatku dochodowego od uposażeń.

Rozporządzenie wykonawcze do Ordynacji podatkowej, ogłoszone w Dz. Ust. Nr. 91 z dnia 23 października rb., poz. 821 zawiera w § 79 następujący przepis:

„Przy wpłacaniu potrąconego podatku od uposażeń, służbodawca obowiązany jest złożyć w kasie urzędu skarbowego wykaz potrąceń, sporządzony według wzoru Nr. 19

lub odpis listy płacy, o ile lista ta zawiera dane, niezbędne dla sprawdzenia prawidłowości dokonanych potrąceń.

„Za niezbędne dane uważa się nazwisko i imę pracownika, rodzaj jego zajęcia, wysokość i datę wypłaconego wynagrodzenia lub wartość pieniężną wynagrodzeń w naturze, oznaczenie okresu czasu, za który wypłaca się wynagrodzenie, wysokość wynagrodzenia, obliczoną w stosunku rocznym, oraz kwotę potrąconego podatku".

Wśród załączników do tego rozporządzenia, znajduje się na str. 1868 tegoż dziennika Ustaw wzór owego formularza Nr. 19.

Ponieważ listy płac normalnie nie zawierają tych szczegółów, jakich żąda cytowany wyżej przepis, w praktyce najodpowiedniej będzie wypełniać co miesiąc formularz Nr. 19 i składać go w kasie skarbowej przy wpłacaniu podatku dochodowego od uposażeń pracowników. W ten sposób przybywa jednak pracodawcy nowa uciążliwa praca, ponieważ formularz ten zawiera 16 różnych rubryk, które trzeba wypełnić, przeprowadzając w tym celu szereg obliczeń, jak np. przeliczenie wypłaconych pensyj miesięcznych na wynagrodzenie roczne itp.

Rozporządzenie wykonawcze do ordynacji podatkowej ogłoszone zostało, jak zaznaczyliśmy, w dniu 23 października i w tym dniu weszło w życie. Składanie omówionych wyżej wykazów miesięcznych, jest przeto już od listopada obowiązkiem. Za niestosowanie się do tego przepisu, urzędy skarbowe mają prawo wymierzyć karę pieniężną.

Narazie trzeba będzie zapewne formularze na te wykazy żmudnie rysować według wzoru, wydrukowanego w Dzienniku Ustaw, gdyż urzędy skarbowe dotychczas druków tych nie posiadają, a w handlu także jeszcze ich niema.

Wspomniane wyżej rozporządzenie wykonawcze do ordynacji podatkowej ustanawia ogółem 22 nowych formularzy dla poszczególnych kategoryj płatników podatkowych, m. in. również i nowy formularz na zeznanie o obrocie, na obliczenie podatku dochodowego, na zeznanie o dochodzie dla przedsiębiorstw przemysłowych, dla własności nieruchomej i dla gospodarstw rolnych, formularz na zeznanie dla obliczenia różnicy pomiędzy podatkiem dochodowym od uposażeń, a łącznym dochodem płatnika i wiele innych.

Przyjęcie czasowe pracowników dodatkowych w związku z ustawą o państwowym podatku przemysłowym.

Zasada prawna. Pod przepis art. 35 ustawy o państwowym podatku przemysłowym nie podpada czasowe przyjęcie dodatkowych pracowników, nieusprawiedliwione chęcią rozszerzenia przedsiębiorstwa z zamiarem osiągnięcia większego zysku. Wyrok Izby Karnej S. N. z dnia 27 sierpnia 1934 r. Nr. 2 K. 786/34.

Uzasadnienie:

Kasacja nie zasługuje na uwzględnienie z zasad następujących:

Sąd ustalił, że oskarżony przyjął dodatkowych pracowników, powodowany nie koniecznością rozszerzenia swego przedsiębiorstwa, ale interwencją inspektora pracy w celu zmniejszenia bezrobocia. W związku z art. 35 ustawy o podatku przemysłowym Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż przepis powyższy ma na względzie zmiany mniej więcej stałe, uzasadniające do zaliczenia przedsiębiorstwa do wyższej kategorji (62—68), nie podpada przeto pod art. 35 wymienionej ustawy przyjęcie czasowe dodatkowych pracowników, nieusprawiedliwione chęcią rozszerzenia przedsiębiorstwa i zamiarem osiągnięcia większego zysku. Ustaliwszy ponadto, że owi dodatkowi robotnicy byli wynagradzani w ten sposób, że dzielili się płacą, otrzymywaną przez resztę pracowników, Sąd zasadnie nie dopatrzył się w czynie oskarżonego znamion przypisanego mu wykroczenia.

Ordynacja i ustawy podatkowe.

Księgarnia Wł. Wilaka w Poznaniu wydała ostatnio Ordynację podatkową wraz z obszernym komentarzem opracowanym przez Alojzego Kamrowskiego i Dr. T. Rzepeckiego.

Książka o objętości 994 stron w wygodnym formacie podaje poza tekstem Ordynacji i rozporządzenia wykonawczego uzasadnienie rządowe, przemówienia Ministra Skarbu, referentów ustawy w Sejmie i w Senacie, krytyczne głosy o ordynacji opozycji sejmowej, opinje Związku Izb Przemysłowo - Handlowych, Stowarzyszenia Kupców Polskich itd. Podkreślić należy, że komentator nader dużo miejsca poświęcił omówieniu przepisów o księgach handlowych i gospodarczych, zawartych w art. 86—95 ordynacji. Autorem tej części komentarza o objętości 115 stron jest p. Alojzy Kamrowski, zaprzysiężony rewizor ksiąg Izby Przemysłowo - Handlowej w Gdyni.

Poza ordynacją książka zawiera jednolite teksty ustaw (wraz z rozporządzeniami wykonawczemi) o podatku dochodowym, przemysłowym, od nieruchomości, lokali, zajęć zawodowych itd. Obszerne skorowidze, wzory formularzy zeznań, uzupełniają tę książkę, która większym firmom przemysłowo - handlowym odda duże usługi.

Sprawy socjalne.

Uczniowie handlowi a zabezpieczenie na wypadek bezrobocia.

Według informacyj, zasięgniętych w Zarządzie Funduszu Bezrobocia w Poznaniu, dzięki wejściu w życie noweli do prawa przemysłowego, uczniowie handlowi, o ile zawarli z pryncypałami pisemną umowę o naukę zarejestrowaną po myśli art. 116 prawa przemysłowego — w Izbie Przemysłowo-Handlowej nie podlegają obowiązkowi zobezpieczenia na wypadek bezrobocia w Funduszu Pracy, jak również uczniów tych nie zalicza się do ogólnej liczby pracowników, uzasadniającej obowiązek zabezpieczenia.

Handel zagraniczny.

Saldo bilansu handlowego za listopad.

Bilans handlowy w listopadzie wykazuje w przywozie 68 miljonów złotych, w wywozie 88 miljonów złotych, w saldzie czynnem 19,5 miljona złotych, przyczem w porównaniu z październikiem wywóz spadł o 3,5 miljona zł, a przywóz o 3 miljony złotych.

Znaczna poprawa bilansu handlowego Polski za pierwszych 11 miesięcy 1934 roku.

Bilans handlu zagranicznego Polski za okres pierwszych 11 miesięcy rb. wykazuje w porównaniu z odpowiednim okresem r. ub. wzrost salda dodatniego z 101,4 milj. zł do 161,4 milj. zł, czyli o 55,2%.

Obroty handlu zagranicznego za okres 11 miesięcy rb. i ub. roku przedstawiają się następująco: (w miljonach złotych — za rok bieżący dane tymczasowe): styczeń—listopad 1933 r.: przywóz 771,6, wywóz 875,6, dodatnie saldo 104; styczeń—listopad 1934 r.: przywóz 731,7, wywóz 893,1, dodatnie saldo 161,4.

Bilans handlowy Polski z Niemcami.

Bilans handlowy Polski z Niemcami, który z silnie aktywnego w pierwszych 8 miesiącach rb stał się we wrześniu pasywnym na 1. 750.000 zł, w październiku znowu się mniej więcej wyrównał, co jest jednak w dużej części przemijającym wynikiem ostatniego układu kompensacyjnego, na podstawie którego duża część sezonowego eksportu artykułów kompensowanych z Polski do Niemiec, nie może się pokrywać równowartościowym importem kompensacyjnym z Niemiec, ze względu na swój charakter wybitnie przemysłowy, rozkładający się przeważnie na okres całego roku.

W sprawie rozmów o uzupełnienie ostatniego układu kompensacyjnego z Niemcami.

Rozmowy z Niemcami, które były zamierzone na grudzień w sprawie uzupełnienia ostatniego układu kompensacyjnego, a to głównie w tym kierunku, by część normalnego importu z Niemiec przenieść na rachunek kompensacyjny, już w grudniu się nie odbędą i wogóle dalszy los tej sprawy stał się niepewnym. Wyklarowanie odnośnej sytuacji nie nastąpi prawdopodobnie prędzej, jak z początkiem stycznia.

Dynamika obrotów handlu zagranicznego Polski w porównaniu z obrotami handlu zagranicznego innych państw.

W ciągu pierwszych 8-miu miesięcy r. 1934 w porównaniu z 8-miu pierwszemi miesiącami r. 1933 import do Polski wzrósł co do wartości o 1%, eksport z Polski wzrósł o 7%, podczas gdy import i eksport ze wszystkich innych państw z wyjątkiem Japonji, spadł. Import Japonji wzrósł w tym czasie o 1%, a eksport o 3%.

Szkoda tylko, że ten wzrost eksportu i importu Polski wyraża się w tak niesłychanie niskich cyfrach absolutnych.

O nawiązanie stosunków handlowych z Egiptem.

Głównym artykułem eksportu z Egiptu do Polski jest bawełna i import jej jest stosunkowo tak wielki, że saldo bilansu handlowego wzajemnych obrotów pomiędzy Polską a Egiptem jest dla nas wybitnie ujemne. Koniecznością przeto staje się równoważenie tego bilansu drogą wzmożenia na rynek egipski, ekspansji polskich wytworów.

Jeden z wielkich domów importowych w Aleksandrji (Egipt) posiadający w Warszawie poważne przedstawicielstwo interesuje się eksportem polskich towarów przemysłowych we wszystkich dziedzinach, któreby się na eksport na bliski Wschód nadawać mogły, i nabywa towary na własny rachunek za gotówkę, podejmując się sprzedaży komisowej, przyjmując również wyłącznie przedstawicielstwo. Po bliższe informacje prosimy zainteresowane firmy zgłaszać się do Związku Fabrykantów.

Transport.

Projekt doniosłej inowacji w zakresie opłat bocznicowych.

Komitet Eksploatacyjny P. R. K. załatwił wnioski odnośnej Komisji specjalnej, dotyczące rewizji umów bocznicowych oraz ogólnych warunków bocznicowych. We wnioskach swych Komitet Eksploatacyjny zaproponował Ministerstwu dalekoidące obniżenia szeregu opłat specjalnych za poszczególne czynności itp., połączonych z obecnym ustrojem bocznicowym.

Tymczasem w Departamencie Taryfowo - Komercjalnym urodził się szczęśliwy pomysł gruntownej zmiany dotychczasowego systemu opłat bocznicowych, a to w ten sposób, że wszystkie dotychczasowe opłaty miałyby być zniesione, a zamiast tego miałaby być wprowadzona tylko jedna, i to

niewysoka, opłata za podstawianie wagonów na bocznice — opłata o skali spadającej, w zależności od ilości wagonów podstawionych jednym parowozem. Ta zmiana przyniosłaby bardzo znaczne ułatwienie wzajemnego stosunku oraz potanienie ciężarów bocznicowych. Sprawa jest jeszcze w dyskusjach z innemi zainteresowanemi Departamentami Ministerstwa Komunikacji, ale są narazie dość poważne szanse, że projekt powyższy będzie zrealizowany. O ile poglądy poszczególnych Departamentów Ministerstwa Komunikacji zostaną uzgodnione i projekt ostatecznie się skrystalizuje, to sprawa będzie jeszcze przedłożona do zaopinjowania Komisji dla Rewizji Taryf Towarowych, a to ewentualnie w łączności z całym rozdziałem, dotyczącym „Opłat dodatkowych".

Dalsza rozbudowa ruchu motorowego na P. K. P

W programie dalszej rozbudowy ruchu motorowego na P. K. P. — prócz linji Warszawa—Łódź — są przewidziane linje Warszawa—Kraków, Warszawa—Poznań oraz Poznań—Katowice, a w lecie Warszawa—Gdynia i Poznań—Gdynia z przeciętną szybkością 100 km. a maksymalną szybk. 140 km. Te zamierzenia będą zrealizowane prawdopodobnie w całości już w najbliższym sezonie letnim, gdyż do 15. 5. ma kolej otrzymać zamówionych 10 nowych motorówek szybkobieżnych. W tym zakresie dalszą tendencją kolei jest dodawanie do wagonów motorowych jednego lub dwu wagonów doczepkowych — tak, by pojemność pociągu motorowego wynosiła 150—200 pasażerów, zgodnie z przeciętnem wyzyskaniem pociągów pospiesznych — oczywiście bez zmniejszenia chyżości.

Nadto do końca lata ma być dostawionych 10—15 wagonów motorowych 2-osiowych o chyżości 80—110 km. z przyczepką, które będą puszczone w ruch na linjach drugorzędnych, zamiast drogich pociągów parowozowych.

Do autobusów na szynach P. K. P. odnoszą się negatywnie.

Odpowiedzialność Kolei za szkody, poniesione przez odbiorcę przesyłki wskutek błędnego obliczenia przewoźnego.

Zasada prawna. W sprawach, wszczętych przez przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe" przeciwko odbiorcom przesyłek towarowych o wyrównanie niedoboru, wynikłego z błędnego a długotrwałego obliczania przewoźnego, sądy merytoryczne, w razie zgłoszenia przez odbiorcę przesyłki powództwa wzajemnego z tytułu szkód i strat, poniesionych wskutek niewliczania przez dłuższy okres czasu do cen sprzedażnych odnośnych towarów wyższych kosztów przewozu, są obowiązane rozważyć i rozstrzygnąć roszczenie, objęte pozwem wzajemnym, w takiem bowiem długotrwałem błędnem stosowaniu przez kolej niewłaściwej taryfy przewozowej można się dopatrzeć nawet ciężkiego niedbalstwa ze strony organów kolejowych, obowiązanych przedewszystkiem do prawidłowego stosowania taryfy przewozowej, uzasadniającego odpowiedzialność kolei według przepisów art. 1382—1384 k. c.

Orzeczenie Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 13. IV. 1934 r. C. I. 2187/33.

Z uzasadnienia:

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Po wszczęciu przez przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe" sporu o zapłacenie sumy 387 zł tytułem niedoboru w obliczeniu przewoźnego za wagony węgla przesłanego pozwanej firmie w lipcu 1930 r. przez kopalnię „F". w Dąbrowie Górniczej, które to przewoźne miała zapłacić pozwana firma jako odbiorczyni posyłek, wystąpiła pozwana z powództwem wzajemnem o 287 zł z tytułu szkód i strat, poniesionych przez to, iż do cen sprzedażnych węgla nie wliczyła wyższych kosztów przewozu, skutkiem tego sprzedała węgiel po niższych cenach i obecnie wyższych kosztów przewozu węgla na odbiorcach odbić sobie nie może. Sąd Okręgowy zasądził na rzecz przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" od pozwanej firmy zaskarżoną sumę 387 zł, zaś powództwo wzajemne oddalił, a Sąd Apelacyjny wyrok ten, zaskarżony przez pozwaną firmę tylko z przyczyny oddalenia powództwa wzajemnego o zapłacenie sumy 287 złotych zatwierdził.

W skardze kasacyjnej zarzuca strona pozwana obrazę przepisów art. 339 i 711 u. p. c. oraz § 9 regulaminu przewozu przesyłek towarowych, wprowadzonego rozp. Min. Komunikacji z dnia 9 października 1928 r. Nr. 89, poz. 783 Dz. U. przez zupełne pominięcie zarzutów i twierdzeń skargi apelacyjnej, jakoteż obrazę przepisu art. 813 u. p. c. z powodu, iż Sąd Apelacyjny nie zastosował się przy rozstrzygnieniu sprawy do poglądu prawnego, wyrażonego w analogicznej sprawie w orzeczeniu Sądu Najwyższego Izby III z dnia 17 czerwca 1931 r. Rw. 550/31 (ogłoszonem w O. S. P. X. 335).

To orzeczenie jednak, zapadłe na tle innego ustawodawstwa dzielnicowego i nie ogłoszone w zbiorze urzędowym, nie mogło być dla Sądu Apelacyjnego wiążące, poza tem zaś inne zarzuty skargi kasacyjnej są uzasadnione. Według postanowień art. 1382—1384 k. c. wszelki jakikolwiek czyn człowieka, zrządzający drugiemu szkodę, obowiązuje tego, z czyjej winy szkoda nastąpiła, do jej naprawienia, każdy jest odpowiedzialny za szkodę, jaką zrządził nietylko swoim czynem, lecz również swojem niedbalstwem lub nieroztropnością, a wreszcie odpowiada się także za szkodę, zrządzoną przez osoby, za które ponosi się odpowiedzialność. O ileby więc prawdą było, co pozwana przytoczyła w skardze apelacyjnej, że kolej przez cały rok obliczała błędnie przewoźne za węgiel, przesyłany stronie pozwanej przez kopalnie „F" i że skutkiem tego przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe" prowadzi obecnie z pozwaną firmą większą ilość zupełnie analogicznych procesów o wyrównanie niedoboru, wynikłego z błędnego obliczenia przewoźnego, to w takiem długotrwałem błędnem stosowaniu niewłaściwej taryfy przewozowej możnaby się dopatrzeć nawet ciężkiego niedbalstwa ze strony tych organów kolei, które przedewszystkiem powinny znać doskonale taryfy przewozowe. Bezpodstawnie zatem zaniechały instancje merytoryczne zbadania szkód, poniesionych rzekomo przez stronę pozwaną.

Z tych zasad Sąd Najwyższy zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z powodu obrazy art. 339 i 711 u. p. c. uchyla i sprawę temuż Sądowi do ponownego rozpoznania w innym składzie sędziów przekazuje.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1. — Czcionkami Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna Sp. z o. o., Poznań, ul. Strzałowa 2a
Redaktor odpowiedzialny: Dyrektor Franciszek Łyczywek.